

Достигнуты договоренности

4-5 сентября 2007 года делегация нашего университета в составе первого проректора М.И.Вишневецкого и помощника ректора по международным связям Д.Л.Рачикова посетила Костромской государственной университет им. Н.А.Некрасова в Российской Федерации в рамках проходившей там международной недели «Диалог культур – культура диалога». Во время визита был подписан договор о сотрудничестве. Наша делегация приняла участие в круглом столе: «Высшая школа в условиях интеграции в общеевропейское образовательное пространство: проблемы и перспективы» под руководством ректора КГУ Н.М.Рассадины. Состоялись деловые беседы с представителями ректората, руководителями научно-исследовательских центров Костромского университета. Были достигнуты договоренности о совместных научных исследованиях и публикациях.

Магистратура: ПЕРВЫЕ ШАГИ

В этом году в МГУ им. А.Кулешова открылась магистратура.

Магистратура – второй уровень высшего образования, включающий углубление общенаучных знаний и знаний в избранной отрасли науки, сдачу экзаменов и зачетов, выполнение научных исследований по избранной теме, защиту магистерской диссертации.

Срок обучения в магистратуре с отрывом от производства – 1 год, без отрыва от производства – 1,5 года. В магистратуру принимаются лица в возрасте до 30 лет с отрывом от производства, а без отрыва от производства – в возрасте до 40 лет.

Прием осуществляется на конкурсной основе из числа претендентов, получивших высшее образование первой ступени и имеющих способность к научным исследованиям, и это должно быть подтверждено науч-

ными публикациями, участием в разработке научно-исследовательских тем, проектов, в научно-практических конференциях, семинарах и др.

Первые магистранты успешно сдали экзамены (2 человека) и с 1 сентября приступили к занятиям. Они избрали специальности 1-08 80 04 Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры. Так сложилось, что обучение в магистратуре в этом году осуществляется только на платной основе.

По окончании магистратуры выпускникам будет присвоена академическая ступень магистра.

Сделан первый шаг на пути создания магистратуры. Верится, что в скором будущем выпускники магистратуры пополнят список известных ученых вуза, прекрасных руководителей, да и просто хороших специалистов, знатоков своего дела.

С Днем УЧИТЕЛЯ!

Уважаемые преподаватели, студенты – будущие учителя! Ректорат университета сердечно поздравляет Вас с Днем учителя!

В эту светлую осеннюю пору, когда вспоминается школа, любимые педагоги, мы наиболее отчетливо осознаем значимость и благородство труда педагогов.

Какое счастье встретить в своей жизни Педагога, способного воспитать будущего гражданина, труженика, семьянина, научить быть Человеком!

Ваш труд, уважаемые коллеги, сложен и многообразен, он требует самоотдачи, больших знаний, умений, внутренней дисциплины, чуткости.

Желаем вам крепкого здоровья, терпения, оптимизма, новых творческих открытий.

Пусть всегда горит в вашей душе огонек радости и любви, веры и надежды.

Ректорат.

Университет СЕГОДНЯ

Вітаем верасень студэнткі

8-9 сентября прошел традиционный семинар «Вітаем верасень студэнткі», который был организован отделом по идеологической и воспитательной работе. Местом проведения семинара стала агробиостанция «Любуж». В нем приняли участие все старосты 1-х курсов, а также члены студенческого актива факультетов.

Под звуки гимна был поднят государственный флаг Республики Беларусь. После этого все отправились на тренинги по здоровому образу жизни.

Всем участникам семинара была предложена экскурсия «Мир вокруг нас» по агробиостанции с посещением дендрария, которую проводил секретарь комитета ОО «БРСМ» Д.С.Перминов.

Еще с утра все с нетерпением ждали встречи с руководством университета. И вот настал волнующий момент. Вступительное слово предали проректору по учебной работе В.И.Попову, который рассказал о роли органов студенческого самоуправления в совершенствовании идейно-воспитательной работы вуза. Затем выступил ректор университета К.М.Бондаренко, он представил Могилевский государственный университет имени А.А.Кулешова, рассказал о его прошлом, настоящем и будущем. Начальник отдела идеологической и воспитательной работы Т.Н.Кузьмина подчеркнула, что в университете сильны традиции и что задача первокурсников с пользой провести годы обучения, а также сохранить и приумножить все лучшие наработки.

После выступления руководства университета своим опытом с первокурсниками делились члены студенческого актива факультетов. Они познакомились с работой старостата в укреплении системы студенческого самоуправления, с ролью студсовета общежития в организации быта и досуга студентов, с работой спортивно-массового сектора, с ролью молодежных добровольных дружин в профилактике правонарушений в университете, волонтерским движением, ролью профсоюзных лидеров в развитии системы социальной защиты студенческой молодежи, с основными аспектами деятельности факультетской ячейки ОО «БРСМ». Секретарь комитета ОО «БРСМ» Д.С.Перминов, а также председатель профкома студентов Т.Ф.Новицкая рассказали о различных формах работы общественных организаций университета.

Затем первокурсникам было предложено принять участие в дебатах, где главная тема: «Высшее образование – залог успешного будущего», а также в клубе интеллектуальных игр «Филин».

На стадионе, где проходил спортивный праздник, можно было реализовать свои возможности:

студентам предлагался футбол, волейбол, дартс. А тем, кто хотел активно провести время, была предложена спортландия с обилием конкурсов и эстафет.

Когда на улице стемнело и, казалось, активный день подошел к концу, к радости участников начался блиц-фестиваль «Вераснёўскі эспронт», на котором студенты первого курса должны были представить свой факультет. Несмотря на интересные и оригинальные выступления всех факультетов, предстояло выбрать одного победителя. И таким стал факультет экономики и права.

А потом был костер и песни под гитару. Уже ближе к 23.00 началась студенческая дискотека, где М.Ю.Ганин продемонстрировал свое мастерство поддержать хорошее настроение студентов.

Ночная программа на этом не закончилась, и всем желающим был представлен фильм «Слуга государя».

Утро встретило прохладой участников семинара, а также немножко грусти добавило осознание того, что семинар подходит к концу. После завтрака на торжественной линейке А.С.Мельникова вручила дипломы и подарки.

Все участники семинара, уезжая домой, осознали самое главное: университет – наш общий дом, всем нам необходимо поддерживать порядок, ценить и приумножать традиции!

Алексей МОКАРЕНКО, студент 5 курса факультета естественных наук.

Смотр-конкурс завершен

Подведены итоги смотра-конкурса на лучшую организацию работы студенческого самоуправления. Первое место, как и в прошлом учебном году, занял факультет славянской филологии. Второе место – факультет естествознания, третье – физико-математический. Поздравляем победителей! Так держать!

Урожай не пропадет!

В начале сентября 2007 года к администрации вуза обратилось руководство аграрного предприятия «Днепр» с просьбой помочь в уборке урожая овощей. Эта просьба не осталась без внимания, 7 сентября ректор МГУ им. А.А.Кулешова К.М.Бондаренко был подписан соответствующий приказ «Об организации сельскохозяйственных работ». На протяжении нескольких лет наш университет оказывает помощь в уборке урожая аграрным предприятиям Могилевского района. Всего в состав отряда этой осенью входят около 900 студентов факультетов славянской филологии, экономики и права, педагогики и психологии детства, физического воспитания, иностранных языков и физико-математического. Студенты работают с 10 по 29 сентября на полях близ деревни Кадино. За счет «Днепр» организована доставка студентов автобусом на место работы и обратно, обеспечение питьевой водой. При эффективной и качественной работе студенты получают за свой труд около 20-25 тысяч белорусских рублей за неделю. Таким образом, и студенты МГУ им. А.А.Кулешова принимают непосредственное участие в уборочной кампании 2007 года.

ГЭК: подведены итоги

20 сентября на заседании Совета университета слушался вопрос об итогах работы государственных экзаменационных комиссий в 2007 г. С докладом выступил проректор по учебной работе Н.П.Бузук. Читателям предлагается выступление в сокращенном варианте.

В 2006/2007 учебном году к государственным экзаменам было допущено 1577 студентов, из них не сдали 2 студента (факультет славянской филологии ОЗО).

Все государственные экзаменационные комиссии в 2006/2007 учебном году работали в соответствии с «Положением о государственных экзаменационных комиссиях высших учебных заведений РБ», приказами Министерства образования РБ, приказами ректора МГУ им. А.А.Кулешова, утвержденным расписанием и другими нормативными документами.

На всех факультетах государственные экзамены проходили в деловой, спокойной, доброжелательной атмосфере в сочетании с высоким уровнем требовательности к ответам студентов и принципиальным, объективным отношением к оценке знаний выпускников.

Следует отметить четкость всех задействованных в государственных экзаменах служб университета.

На факультетах была проведена хорошая подготовительная работа: своевременно представлены пакеты документов, необходимые для работы государственных экзаменационных комиссий, прочитаны обзорные лекции, проведены консультации. Студенты были обеспечены учебной и методической литературой, необходимыми учебными пособиями, программами, что обеспечило четкость проведения государственных экзаменов.

Кафедрами философии, педагогики детства и семьи, специальных психолого-педагогических дисциплин, психологии, педагогики были разработаны программы к государственным экзаменам на основе действующих нормативных документов – государственных стандартов Республики Беларусь и типовых программ.

Кафедра математического анализа подготовила специальную методическую разработку, содержащую план ответа на вопросы экзаменационных билетов, этой разработкой студенты могли пользоваться во время экзамена.

Существенное влияние на подготовку студентов физико-математического факультета оказали используемые в процессе изучения курса методики преподавания математики тесты (контрольные задания), разработанные доцентом Т.А.Старовойтовой и ассистентом Е.Л.Старовойтовой. Содержание этих контрольных заданий позволило систематизировать знания студентов.

В докладе отмечалось, что, наряду с этим, некоторые выпускники физмата показали относительно низкий уровень знаний как теоретического, так и практического материала, непоследовательность его изложения, неумение логически строить ответ, использовать знания, полученные в процессе изучения других дисциплин, не смогли назвать формы контроля знаний, умений и навыков обучения.

Анализ ответов выпускников специальности «Физика. Математика» показывает, что в подавляющем большинстве они носили формальный констатирующий характер без объяснения физической сущности рассматриваемых явлений.

Выступающий подчеркнул, что невысказанным

уровень педагогической подготовки показали студенты ОЗО факультета славянской филологии. Это объясняется рядом причин, в их числе: недостаточное количество часов на лекционный курс «Педагогика» (всего лишь 10 часов); длительный перерыв между курсовым и государственным экзаменами (4 года).

Большинство студентов заочной формы обучения не работают в школе, поэтому им сложно излагать вопросы методики с практической точки зрения.

В связи с этим, необходимо более основательно подходить к формированию базовых программ и спецкурсов, что позволит более сосредоточенно формулировать вопросы в билетах, больше нагружать их смысловую, фундаментальную и обобщающую значимость, больше обращать внимание на использование знаний в социальном аспекте, а так же повысить требовательность к студентам, особенно в период сдачи госэкзаменов.

Докладчик считает, что требуется корректировка учебного плана по подготовке специалистов специальности «География. Биология» и выделение на географические дисциплины большего количества учебных занятий и спецкурсов в связи с развитием туризма: «Экономика международного туризма», «Менеджмент туризма»; на педагогическом факультете необходимы спецкурсы и спецсеминары по актуальным педагогическим проблемам, через введение спецкурсов и спецсеминаров по методике преподавания белорусской литературы больше внимания уделять современным педагогическим технологиям, а также работе учителя в условиях реформирования среднего образования.

Говорилось о целесообразности включения в учебный план практического курса «Культура речи», который поможет выпускникам логически и доказательно выражать свои мысли, грамотно строить свое выступление, эмоционально, правильно и убедительно отвечать на дополнительные вопросы.

Высказано пожелание кафедрам педагогики и методики начального обучения и психологии включить в билет третий вопрос «Педагогическая задача» или «Педагогическая ситуация», что позволит выявить умение студентов применять теоретические знания на практике, умение видеть проблему, перевести ее в педагогические и психологические категории, найти оригинальные решения, а также проявить профессиональную позицию.

Кафедре белорусской литературы при преподавании истории белорусской литературы больше внимания уделять теоретическим понятиям, таким как «жанр», «образ», «стиль письменника», «мастацкія дэталі» и др., расширить перечень вопросов теоретического характера.

На физико-математическом факультете представляется целесообразным объединить экзамены по математике и методике ее преподавания, так же как по физике и методике преподавания физики, сократить объем вопросов по информатике.

Выносить на государственный экзамен по специальности «Государственное управление»

и «Экономика и управление на предприятии» более широкий круг вопросов, которые отражали бы особенности специализации.

Следует обратить внимание на взаимосвязь практической и теоретической подготовки, рассмотрение вопросов, которые оказались наиболее сложными при ответах выпускников (педфак), развитие способностей аргументировать свои ответы доказательными конкретными примерами (ФПИПД), на вопросы реформы образования в Республике Беларусь (факультет физвоспитания), на совершенствование самостоятельной работы студентов и применение на занятиях активных форм обучения (деловые игры, круглые столы и др.) (факультет славянской филологии).

Защита дипломных работ прошла на высоком уровне. Дипломники выступили с развернутыми сообщениями по тематике своих работ, отвечали на вопросы членов экзаменационной комиссии, продемонстрировав тем самым отличную подготовку по проблемам, раскрываемым в своих работах.

Тематика многих дипломных работ актуальна, их содержание раскрыто на основе современных научно-педагогических принципов с учетом изменений, происходящих сегодня в системе образования.

Многие дипломные работы содержат новые научные результаты или практические методические разработки и рекомендации, которые непосредственно могут быть использованы в сфере науки или педагогической практики, но акты о внедрении результатов исследований, проводимых студентами по темам дипломных работ, отсутствуют (факультеты экономики и права, славянской филологии).

Впервые в университете на педагогическом факультете ряд выпускников защищал творческие дипломные работы в форме концертных программ по основному музыкальному инструменту.

Следует отметить, что на специальности «Английский язык. Немецкий язык» не все выбранные темы дипломных работ актуальны и поставленные цели достигнуты. Авторам следовало обратить больше внимания на исследовательский элемент работы, проявить самостоятельность в работе с фактическим материалом, в трактовке теоретических положений.

Наблюдается несбалансированность в тематике дипломных работ на факультете иностранных языков. Так, из 32 работ 13 выполнено по фразеологии, на основе сопоставительного анализа.

Следует предъявлять более высокие и единые требования оформления курсовых и дипломных работ в соответствии с рекомендациями ВАК Беларуси (факультет естествознания, педагогический).

Докладчик высказал конкретные предложения по подготовке дипломных работ, подчеркнув, что в целом, уровень подготовки специалистов, выпускаемых университетом, соответствует необходимым требованиям, предъявляемым для присвоения им соответствующей квалификации, в этом следует видеть результат целенаправленной деятельности профессорско-преподавательского коллектива университета, который обладает высоким профессионализмом и добивается хороших показателей в подготовке дипломированных специалистов.

Відаць, каб ужо было наканавана лёсам, так апазду на пачатку XX стагоддзя з'явілася сусор'е вялікіх творцаў, якія павінны былі рушыць наперад справу адраджэння, пачаваю інтэлектуаламі папярэдняга веку. І найбольш значнае, характэрнае для культуры даўняга часу, што гэта былі выхадцы не з прэвіляваных саслоўяў, а з асяроддзя простага людю. Першай заклік Ф.Багушэвіча не цурацца роднай мовы падхапіла А.Пашкевіч (Цётка) ва ўмовах яшчэ недаступнасці для друку беларускага слова. Зробленае папярэднікамі не магло застацца бясплідным, добра распрацаваная глеба павінна была даць адпаведныя ўсходы. Так і збылося... Услед за Цёткай на небасхіле беларускай культуры з'яўляюцца адна за адной зоркі першай велічыні, паэты, празаікі: Янка Купала, Якуб Колас, Максім Багдановіч, Змітрок Бядуля, Вацлаў Ластоўскі, Максім Гарэцкі, Аляксандр Гарун... І сярод гэтых сусор'я засявіліся імёны Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Паказальна і тое, што на самым пачатку творчасці яны заявілі пра сваю сацыяльную прыналежнасць. Менавіта гэтыя людзі павінны былі змагацца за сваю будучыню. Яны пасіўныя, церпяць здэка і крыўду, як гэта выказана ў вершы Якуба Коласа "Мужык": "ссек і лес, і кусты, і дарогі правёў, ды не езджу на іх, а хаджу пехатой...", але купалаўскі мужык ужо можа заявіць з гонарам:

І кожны, хто мяне спытае,
Пачуе толькі адзін крык:

НЕПАЎТОРНАЯ МЕЛОДЫЯ

Калі ласка, паглядзіце на небасхіл беларускай літаратуры. Што вы заўважаеце? Шмат яркіх зорак? А вось калі паглядзець больш уважліва, то сярод вялікай колькасці такіх зорак можна вылучыць дзве найярчэйшыя – Янка Купала і Якуб Колас, якія зрабілі неацэнны ўклад у развіццё нацыянальнай літаратуры.

Жыццёвы і творчы шлях Янкі Купалы і Якуба Коласа не быў усыпаны пялёсткамі руж, а наадварот, быў даволі цяжкі, складаны, але пісьменнікі ішлі наперад, пераадолюючы ўсе перашкоды на сваім шляху, ішлі не дзеля таго, каб атрымаць славу, а дзеля таго, каб вызваліць беларускі народ "з путаў", вывесці да свабоды, "з цемры да святла". Творчая спадчына Я.Купалы і Я.Коласа – гэта скарбніца беларускай літаратуры.

Я.Купала стварыў свой непаўторны свет. Для мяне гэта ў большай ступені філасофскі свет. Трапляючы суды, пачынаеш разважаць над многімі пытаннямі, на якія раней не звяртаў увагі. Пасля працытанна верша "І прыйдзе" звяртаешся да пытання: як жыць? Як пра жыць так, каб не было сорамна перад наступным пакаленнем? На прыкладзе паэмы "Магіла льва" па-

Мал. Ірыны ЛІШЧЭНКІ, IV к. педфака.

новаму асэнсоўваеш каханне. Каханне – магутная сіла, якая дае чалавеку крылы, узносіць яго да нябёсаў. І раптам здрада... Здрада каханню... Чалавек страчвае крылы і падае... Калі здолее падняцца, то здрада ўсё роўна будзе жыць у памяці. Іншыя творы Я.Купалы настолькі закранаюць душу і сэрца, што гэтыя пачуцці немагчыма перадаць, іх можна толькі непасрэдна адчуць пасля працытанна. Трэба адзначыць, што шматлікія творы ак-

"ПАКІНЬМА НАПУСТА НА ЛЁС СВОЙ НАРАКАЦЬ..."

Што хоць мной кожны

пагарджае,
Я буду жыць! – бо я мужык!

Яны бачылі пасіўнасць народа, разумеі прычыны яго абачлівасці, якія гінулі недзе ў далёкай старажытнасці, але і не маглі з гэтым мірыцца. Неабходна было адкрыць для чалавека шырокае акно погляду на свет, каб можна было бачыць, як можа жыць зарганізаваны народ. Гэтую мэту і выказаў Якуб Колас у вершы "Песняру", звяртаючыся да сваіх аднадумцаў:

Заспявай ты мне песню такую,
Каб маланкай жахала яна
І паліла нядолю людскую,
Каб грывела, як гнеў перуна.

Былі і расчараванні ў гэтых зваротах да народа, боль прарываўся ў вершах там, дзе, здавалася б, трэба было гаварыць пра ўздзім і імкненне наперад. Трыбуны клікалі народ змагацца за сваю долю, а ён маўчаў, з недаверам адносіўся да Прарокаў. Прыкрай з'яўляецца гэтая звыкласць, цяглівае, а то і пошукі звычайнай дробязнай выгады, што з горыччу выказваў Янка Купала ў вершы "Прарок". Прарок ішоў "з навукай новаю к людзям", шмат збудзіў народу да новых дзён і ўрэшце "дасяг – аквечан хвалай – зямлі забранай сумных хат", дзе "галовы людзі пахіліўшы, зямлю капалі, як краты". Прарок стаў клікаць іх да волі, да сонца, да добрай долі. А што ён пачуў у адказ?

А людзі, глянуўшы на сонца,
Адказ казалі грамадой:
– Па колькі ж нам досі

чырвонцаў,
Калі мы пойдзем за табой?

Гэту заняверлівасць народа выказаў і Якуб Колас, праўда, ужо звяртаючыся да адукаваных беларусаў, што выйшлі таксама з сярмяжнай долі, але ўжо і зразумелі, што жыццё так ісці далей не можа, нешта трэба рабіць. Але паэта расчароўвае тое, што пры першай жа небяспецы барацьбіты адмаўляюцца ад сваёй задумы, паквапіўшыся на прапанаваную ска-

рынку хлеба:

І тыя ярэм'і, што вы асмаялі,
Вы зноў жа пакорна на шыі
паклалі!

Ды пераважае ў творчасці паэтаў усё ж не гэта, а вера ў магчымасць здзяйснення дзедаўскіх заветаў. Маладая Беларусь павінна

была ўзняцца да ўзроўню вялікіх развітых дзяржаў, аднавіць слаўную гісторыю насуперак зласлівым сваім суседзям. Забарны край стане вольным, калі гэтага захочуць самі беларусы. Знішчыць жыўчы народ немагчыма, але прытрымаць у развіцці было мажлівым. Ці не гэтую акалічнасць бачыў Янка Купала, выводзячы на старонкі камедыі "Тутэйшыя" Заходняга і Усходняга вучоных. Хоць дзеля справядлівасці і тут трэба адзначыць, што Купала падкрэслівае тутэйшасць усіх гэтых людзей, але ўжо дастаткова пазбаўленых і аднасці са сваім народам, і нацыянальнай годнасці.

Ды ўсё ж і Янка Купала, і Якуб Колас найперш уславлі чалавека працы ў цудоўным купалаўскім вершы "Жыня" або коласаскім "Да працы", дзе адначасова ўзьялічваецца чалавек ("Курган", "На Куццю", "Яна і я" Купалы, "Новая зямля", "Сымон-музыка" Я.Коласа).

Янка Купала ў паэме "Яна і я" засяродзіўся на выяўленні пачуцця свабоднага чалавека, волнага ў сваім выбары гаспадарыць на сваёй роднай зямлі, якую ніхто ў яго адабраць не можа. Стварэцтва ў нейкай ступені нават ідэальна карціна, калі ўсе ліхалыбеды ад чалавека адступіліся. Так Купала стварае рэчаіснасць такой, якой яна павінна быць у ідэале.

Вялікі свет! Не глядзець тых
обшараў,
Што прадзеды пакінулі і нам:
Дзе лес, дзе лозы, дзе ляжыць
папарты,
Дзе руць абходзіць ужо на хлеб
людзям.

Маладыя гаспадары ўпэўненыя, што ўласная зямля дае права на свабоду і незалежнасць, а заможнасць

– натуральная з'ява, Богам дадзеная рэальнасць.

Багата мы з табой маем гоняў,
Упару асеяць, зжаць толькі б іх.
Ды ў добры час злажыць
у засторонне.
Сям'ю снапоў паспелых,
залатых.

Ці не гэтая ж праблема рупіла і Якуба Коласа, калі ён, крэху паэзней, пісаў ў "Новай Зямлі" пра запаветную мару селяніна выблытацца з залежнага стану:

А дзе ж той выхад? Дзе збавенне
З няволі цяжкай, з паланення?
Адзін ён ёсць: зямля, зямля,
Свой пэўны кут, свая ралля:
То – найвайжнейшая аснова
І жыцця першая умова.
Зямля не зменіць і не здрадзіць,
Зямля пажожа і дарадзіць,
Зямля дасць волі, дасць і сілы,
Зямля паслужыць да магілы,
Зямля дзяцей сваіх не кіне,
Зямля – аснова ўсёй айчыне.

Такая ўпэўненасць была ў коласаскіх героях Міхала і Антоса, што толькі ўласнасць засцерагае ад непрадбачлівых здарэнняў. У гаспадарцы адчуваўся заможнасць, але была і няпэўнасць, што выпякала з гутаркі Міхала з Антосем у гумне:

– У нас сяголета – свяціся!
– Так дзякуй богу, паджыліся.
Эх, брат Міхась, была б то
ўласнасць –
Зямля ўся гэта, сенажаці!..
Чога б жадаць тут болей, браце?
І лес, і паша, неба яснасць,
– Э, каб гэта свая ўлада!
Нашто і лепшая пасада?

За гэта ўсёй душой быў і Янка Купала, заяўляючы ў вершах "Мая малітва" больш па-язычніцку, чым па-хрысціянску маліцца і ва ўсякай прыгодзе, ва ўсякую пору за родны загон Беларусі.

А зварот да беларусаў Янкі Купалы на самым пачатку яго творчасці гучыць актуальна для нас і сёння.

Пакіньма напушта на лёс свой
накараць,
Скрозь слёзы скаргі сьвечы
па зямлі, –
Нам трэба жыць і долю
папраўляць,
Каб нас патомкі з часам не каялі.
Я.КЛІМУЦЬ.

Вобразы мілья роднага краю,
Смутак і радасць мая!
Што маё сэрца
да вас парывае?
Чым так прыкованы я?

плённа, аддана, яго хвалілі перспектывы развіцця роднай мовы, будучыня літаратуры, народнай культуры. Заўсёды жадаў быць карысным людзям. Паэт сялянскага свету, напоўненага жыццём, народны пісьменнік, у працы ён бачыў крывіцу радасці.

Колас гаворыць пра тое, што ўмовы існавання селяніна жахлівыя, але мужык не цёмны, не забіты. Паэтызуе пачуцці любові селяніна да прасторы, роднага кутка. Ганарыцца селянінам-земляробам. У лірыцы багата беларускіх пейзажаў. Колас лічыў, што прырода шмат значыць у станаўленні нацыі. Яго лірычны герой любіць радзіму.

Колас больш вольны ў эпічных жанрах. Проза пераклікаецца з лірыкай. Колас-рэаліст паказвае ўсё жыва, з гумарам.

Асобна вылучаецца "турэмны цыкл" лірыкі. У вершах адчуваецца інтанацыя смутку – ратавала паэта толькі творчасць. Колас не раз думаў аб марнасці жыцця, але асвятляў яго жыццё ўспамінамі. Верш "Кветка" найбольш мяне ўразіў. Чалавеку патрэбна дапамога, падтрымка іншых, трэба, каб яго служалі, разумелі. А кветка – адна, каля яе, акрамя пяску, нічога няма. Ёй дапамагае толькі божа роска.

Але, калі паглядзіш на сучаснае жыццё, здаецца, што чалавек адзінокі. Ён часам і сам сябе не разумее. І вось у такой сітуацыі нам можа дапамагчы знайсці шлях паразумення з наваколлем – грамадскім, прыродным – спадчына нашых песняроў. Дапамагчы хаця б дзеля таго, каб нашы вочы не зналі (або зналі меней) суму...

Т.САЛАМАХА,
ФФФ, II к. б. а.

РОЗДУМ ПРА КУПАЛУ

Ён быў вялікім патрыётам, любіў свой народ, верыў у яго годнасць, жыццястойкасць, усхваляваў прыгажосць і непераможнасць роднага краю – адным словам, сапраўдны пясняр Беларусі. Так, або прыблізна так, адказала б я некалькі гадоў таму на пытанне пра свае адносіны да творчасці Янкі Купалы, а яшчэ абавязкова прывяла б некалькі радкоў з праграмага верша "Спадчына":
Ад прадзедаў спакон вякоў
Мне засталася спадчына, –
дзеля таго, каб паказаць сваю эрудыцыю і адукаванасць. Хаця на самой спрае гэтымі агульнымі выразамі і канчалася мае веданне жыцця і творчасці паэта. Гэта ўсё, што я вынесла, а дакладней, усё што хацела ведаць са школьнай праграмы. Не болей і не меней.

Усведамленне сапраўднага таленту Купалы да мяне прыйшло пазней, ужо ў гады навучання ў ВНУ. І гэта не звязана ні з планавым вывучэннем беларускай літаратуры, ні з нечым яшчэ. Проста аднойчы я неяк па-іншаму паглядзела на творчасць Купалы. На творчасць не беларускага песняра (некае вельмі непрывабнае для мяне словазлучэнне), а простага, звычайнага чалавека, які жыве і працаваў на зямлі, дзе жыву і працую я. Бачыў, хоць крэху іншую і са свайго пункту погляду, радзіму Беларусі, якую бачу я.

Ён і я, мы – беларусы, жывём з розніцай у болей чым паўстагоддзя, але нават тое, што нас яднае слова "беларусы", ужо выклікае ў мяне гонар.

Кожны радок, напісаны Купалам, адгукаецца ў маім сэрцы: і я так думала, і я над гэтым разважала, а вось напісаць так, як Купала, ці няхай намнога горш не змогла і наўрад ці змагу.

Сонца ўзяўшы агністае ў рукі,
Што гарыць над бязмерам

палёў,
Я па млечным тым шляху без тургі
Чалавека да шчасця бы вёў.

Яго творчасць дапамагае, яго творчасць акрыляе, яго творчасць узрушае, падштурхоўвае, заклікае... Скончыць свае разважанні пра Купала хачу добрымі словамі Ніла Гілевіча:

І з усіх песняроў мне мілей

і бліжэй

Роднай мовы пясняр –

неўміручы Купала.
Вольга ГРЭК.

Сяргей Украінка

У вязанцы

Трымецкі гарачы небасхіл, Рака світала. Я ў бор ішоў. Там дзівасіл Шуклаў Купала.

Спакой, ліста, лёгкі пах Ад кожнай краскі... Я быў на залатых руках Чаюнай казкі.

Пад ціхі шчогат салаўя У сэрцы бору Хацеў, хацеў знайсці і я Той ліст і корань.

Хадзіў, нібыта ўладар, Уздоўж ускраін. А бор... Ён не адкрыў свой скарб – Не давярае...

Пімен Панчанка

Кнігі Коласа нам і калыскай, і школай былі І па новай зямлі нас у сённяшні дзень прывялі. Песні Коласа нас навучылі Радзіму любіць, Родны край бараніць,

лютых ворагаў біць, Ненавідзець мінуўшыны здані. Навучылі чытаць

цёмных пушчаў паданні, Разумець мову зор і напевы азёр, Хваліў нёманскіх звон, веліч сённяшніх дзён.

Краіна Купалы і Коласа

Не дарэмна з даўніх часоў лічыцца, што ў кожнага народа павінен быць свой пясняр. Чалавек, які сваімі дзеяннямі адухаўляе землякоў, узнімае на барацьбу, заклікае захаваць сябе. Беларусь – краіна двух пясняроў: краіна Купалы і Коласа. Але ж мне бліжэй Купала. Колас некалькі бліжэй да зямлі, больш рэалістычны і праявіны. А Купала... лунае і падхоплівае на свае крылы беларусаў. Хаця ён бывае і рэалістычным, усё ж мне да душы яго рамантычныя памкненні.

Яшчэ са школьных гадоў у творчасці Купалы мне падабаецца тое, што ён сваім героям дае права выбару. Ён усіх нас вучыць, што трэба рабіць і чаму аддаць перавагу ў такім становішчы. Вучыць тым, што яго герой робіць правільны выбар, выбар сапраўднага, мужа беларуса. І чытаючы наступны яго твор, ужо не маеш сумненняў у тым, што беларус да канца застаецца беларусам.

Яшчэ люблю Купалу за тое, што ўсё ў яго пачынаецца з фальклору: ад псеўданіма да назваў першых зборнікаў. Мне здаецца, што менавіта гэта падкрэслівае яго карані і імкненне захаваць самабытнасць нашай краіны. Ён прывучае ўсё планавачы. Папрасіце першага сучаснага працягача любові верш на беларускай мове... І ў 99% выпадкаў вы пачуеце: "Ад прадзедаў спакою вякоў Мне засталася спадчына..."

Вольга КИММЕЛЬ.

Янка Купала

Кінець смутак

Што вы, хлопцы, спяхмурнелі?
Ці каго вы пахавалі?
Ці няшчасце так здалела,
Што нуда апанавала:
Плюньце, хлопцы! Заспявайма
Каб аж вокны задржылі!
Ва ўсе грудзі загукайма
Каб і думкі паўцкалі!
Ці ж мы будзем вечно гнуцца,
Апуськаць бязвольна рукі?
Няхай слёзы больш не льюцца,
Няхай нас не знаюць мукі!
За работу жыва, жыва!
Каб нас доля не ўшчувала,
Каб не сохла наша ніва,
Каб нуда нас больш не гнала!

Якуб Колас

(Урыўкі з "Новай зямлі")

Малюнкі родныя і з'явы!
Як вы мне любі, як цікавы!
Як часта мілай чарадою
Вы ўстаяце перада мною!
І так панадна смеяцца
Жывою баграю па лесе,
І златаблескімі снапамі

Што ведаў я да таго часу аб гэтай вёсцы?

У памяці паўстаў радок з школьнага падручніка: "...нарадзіўся ў фальварку Вязінка, непадалёк ад мястэчка Радашковічы былога Вілейскага павета".

А што за гэтым радком?

І вось праносыцца невядомыя ўзгоркі, рачулікі з празрыстай вадой, вёскі ў лагчынах. Тут прыгожа, і паступова пачынаеш разумець, што толькі на гэтай зямлі мог нарадзіцца чалавек з прыгожай душой.

За станцыяй "Беларусь" тыя ж палі без канца, высокія ўзгоркі, парослыя лесам. Родная, мілая зямля!

***

Запаветную хату з белымі аканіцамі мы пазналі здалёк, нават не давялося пытаць нікога.

Старыха адчыняе дзверы Музей зусім невялікі, але ўсё тут, у гэтай мясціне, дыша ўспамінамі аб ім – хата, сцяло, навакольныя пушчы. Магчыма, што хату трэба было б пакінуць такой, якой яна была ў той час, калі нарадзіла

Вобраз Якуба Коласа заўсёды жыве ў маёй душы. Ён вырастае перада мной як вобраз паэта, педагога, гуманіста, грамадскага дзеяча, барацьбіта за свабоду.

Паўло Тычына.

Праменьняў-стрэлаў над палямі
І брыльянтаю расою,
Калі гарачаю касою
Скрозь лісцяў сетачкі-аконцы
На ёй заззяе ціха сонца,
Яе так песьціць, так кахае,
Па ёй вясёлкі рассыпае!
Я бачу роўныя пакаты
Палёў за Нёмнам і іх шаты –
Аўсоў палоскі, лавы жыта,
Што морам золата разліта;
І грэчак белыя абрусы,
І лесу два крылы, як вусы,
І цёмны роў, вадой прабіты,
Такі зацяты і сярдзіты,
Ядлоўцаў шэрыя аблогі,
Дзе белы мох, сівец убогі
Пясочак жоўты засцілаюць
І дзе зайцы прыпынак маюць.

***

Але нявіднымі ніцямі
Я моцна-моцна звязан з вамі,
Малюнкі роднае краіны!
Эх, зараслі вы, пуцявіны,
У гэты мілы мой куточак,
Дзе ные жоўценькі пясочак
Пад летнім сонцам, пад спякотай
І зьяе смутнай пазалотай
Над самым Нёмнам срэбраводным,
Так сэрцу блізім-блізім, родным.
І зараслі не палынамі,
Не крапівай, не драцынамі,
Не чаротам, не лебядою, –
А беларускаю бядою.
Ды покі будзе сэрца біцца,
Яно не зможа пагадзіцца
Ні з гэтым гвалтам, ні з бядою
Над нашай роднаю зямлёю...

***

Няхай агонь і жар пакуты
Навекі спаліць здзек той люты,
Які спрадвеку там пануе,
Над тым, хто родны скарб шануе
І хто ўсім сэрцам і душою
Астацца хоча сам сабою.
Жыві ж, наш край! Няхай надзея
Гарыць у сэрцы і мацнее,
Што хочь не мы, дык нашы дзеці
Убачаць цэльным цябе ў свеце!

МАСТАК СЛОВА

Я. Колас – вялікі мастак слова, які глыбока выявіў грамадска-гістарычныя памкненні і духоўныя патрэбы беларускага народа, узбагаціў нацыянальную літаратуру выдатнымі творчымі здабыткамі. Народ і Радзіма, іх становішча, іх лёс, пошукі шчасця для іх – гэтым жыве Колас-мастак у сваёй творчасці пачатку ХХ ст.

Мяне больш прыцягвае творчасць Коласа як выдатнага педагога. Творы, напісаныя Коласам для дзяцей, – гэта каштоўны набытак беларускай літаратуры. Найбольш эфектыўным сродкам навучання і выхавання дзяцей ён адзначаў чытанне: яно пашырае круггляд дзіцяці, знаёміць яго з невядомым дагэтуль жыццём. Найбольшае ўражанне на мяне аказалі апавяданні для дзяцей ("У старых дубах", "Дзеравеншчына", "Сірата

У. Караткевіч

ў ёй простая беларуская маці свайго сына. Хай бы падлога была земляная; хай бы мядзведзь-печ панура глядзела на ўсіх; хай бы стаялі ў кутку кросны, ён жа вырас у беднай хаце,

ВЯЗЫНКА

(Урываек)

каб вывесці з тысяч такіх хат на святло людзей, якія не бачылі сонца.

Ля хаты цвітуць кветкі, гудуць пчола. На другім берэзе рачулі ходзяць важныя бацяны, шуміць лес...

Тут ён праходзіў сваю навуку, гэтыя палі ўлівалі яму ў грудзі сваю песню.

Ад самай красы маіх дзён
невясёлыя
Настаўнікам быў беларускі
обшар...

Шырокі гэты абшар на ўзгорках пад Вязынкай! Жывая Беларусь, апе-

тая Янкам Купалам, паўстае перад намі – срэбныя званочкі жаўранкаў, блакітныя далаглядзі, баравы шум... Але гэта зямля мае цяпер новы адбітак на сваім чале. Па ёй ходзяць новыя, шчаслівыя людзі. Янка Купала бачыў іх яшчэ тады, калі абуджаў у душы іхніх бацькоў пачуццё чалавечай годнасці, калі заклікаў:

Паўстаньце!

Край ваш стогне родны,
Заве збаўляць, як зваю не раз.

Гісторыя паказала, што паэт быў правым у сваім сцверджанні таго, што "будзе ўнікаў панаванне там, дзе сягоння плача дзед".

З палёў нясецца песня. Вечар кладзе на ўзгоркі свае ружовыя адбіткі. А песня ўсё шырыцца. Можа, гэта песня народа, што выклікала да жыцця яго вершы, а можа, яго ўласная, аб якой ён гаварыў:

Песня мая не шукае чырвонаў –
Будучнасць гэтых не знойдзе
ў ёй плям, –
Жыць толькі хоча ў радзімай
старонцы,

АСОБА З ПАДРУЧНІКА

Вельмі гэта, ведаецца, цікавае пытанне: што для мяне значыць Янка Купала? Так адрозніваць і не адкажаш на яго. Але паспрабуем.

Амаль з самага пачатку сваіх школьных гадоў мяне "прывучалі" да гэтага класіка беларускай літаратуры. Толькі тады, у дзяцінстве, я яшчэ не разумела ўсёй сутнасці яго творчасці. Ды і чытала творы, як кажуць, па "дныганалі".

І толькі ва ўніверсітэце я змагла адчуць асалоду ад прачытання драмы "Раскіданае гняздо", камедыі "Тутэйшыя". Таму цяпер я магу дакладна сказаць, што Янка Купала – найбольш яркая зорка сярод сузор'я беларускіх класікаў. Ён быў сапраўдным песняром цяжкай долі сялянства. Ва ўсіх сваіх творах падымаў тэмы абяздоленасці, парушэння гонару, годнасці "мужкоў". Аднак творы Купалы ніколі не былі песімістычнымі. У іх заўсёды адчуваўся жыццёвы аптымізм, прага да волі, вызвалення.

Купала на працягу ўсяго свайго жыцця павучаў нас, сваіх нашчадкаў, дабраце, павазе і любові да тых, хто побач. Вельмі непакоіла пісьменніка праблема прыстасавальніцтва, "тутэйшасці". Купала асуджае людзей, якія здрадзілі сваёй Радзіме, людзей, якім зусім не важна тое, на якой зямлі жыць, каму "кланяцца в ножкі". Многія чыноўнікі таго часу, канешне ж, пазналі сябе ў асобе Мікіты Зносака. А каму ж прыемна крытыка? Нямногія ставяцца да яе станоўча. Восі забаранілі п'есу "Тутэйшыя" на доўгі час. Аднак, "тутэйшыя" і сёння больш, чым шмат. Мы забылі сваю родную мову, культуру, нас не цікавяць творы беларускіх аўтараў. А шкада!

Але сёння, у гэтым годзе, у нас ёсць шанс аддаць даніну павагі творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа. Прапаную хаць б толькі з гэтага часу пачаць цікавіцца і паважаць творчасць змагароў за свабоднае існаванне беларускай нацыі. Мы павінны памятаць іх, іх творы і іскі тымі шляхамі, якія прапаноўвалі заслужаныя майстры слова, бо гэта – шляхі да волі, адзіныя верныя шляхі.

Юлія ФАРТУХ.

Магчымасць паразважачь

Для мяне доўгі час імя Якуба Коласа было неаддзялімае ад імя Янкі Купалы. І сапраўды. Часам іх біяграфіі быццам зліваюцца і вылучаюцца падабенствам, калі не ў дробных дэталях, дык у агульных. Абодва пісьменнікі нарадзіліся ў 1882 г. і з'яўляюцца заснавальнікамі беларускай наваёйшай літаратуры. Разарваць сувязь паміж імі так жа складана, як і ўспрымаць паасобку Ільфа і Пятрова.

Дакладнае размежаванне творчасці двух класікаў беларускай літаратуры ў маёй свядомасці адбылося толькі ва ўніверсітэце. Тут жа я пазнаёмілася і з дзіцячымі творамі Якуба Коласа. Хаця казкі Якуба Коласа называць дзіцячымі можна ўмоўна: аўдыторыя чытачоў значна шырэйшая. Тут паўнапраўным літаратурным крытыкам і інтэрпрэтатам выступае кожны чытач незалежна ад яго ўзросту і адукацыі. А сам аўтар становіцца для чытача больш

блізім. Ён выступае ў выглядзе таго, каго добрага дзядулі з хітрынкай, які паведамаў штосьці, цікавае і павучальнае адначасова, сваім унукам.

У казцы "Балотны агонь" Колас ставіць у канцы твора "лепш горка праўда, чым салодкая мана" не кропку, а пыталнік. Гэта казка і пра маладую дзяўчыну, і пра невылечна хворага, і пра выбарчыка пры сутыкненні з палітычным папулістам, і пра нашу краіну. І, бадай, кожны ў гэтай, з першага погляду немудрагелістай, казцы знойдзе сваю паралель. Але, мабыць, гэта не так каштоўна, як тое, што сам аўтар не дыктуе на пастаўленае пытанне адзінага правільнага адказу.

Школьнае сачыненне ў такім выпадку звычайна завяршалася словамі: "Твор мае адкрыты фінал, і аўтар дае магчымасць чытачам самім паразважачь". Гэтыя словы пісаліся шмат разоў мноствам вучняў і ўжо ператварыліся ў штамп школьных сачыненняў. Тым не менш, у дадзеным выпадку іх уживанне поўнасцю апраўдана.

Алена АЛЯКСЕЕНКА.

Міхалка ("Дзеравеншчына") пакутуе не толькі з-за жорсткасці ў сям'і брата, але і таму, што яго родная мова выклікае здзек і насмешкі.

Коласаўскія паэмы і казкі, вершы і апавяданні з'яўляюцца дзейным сродкам выхавання дзяцей, уяўляюць сабой арганічны сплав мастацтва і педагогікі. Я лічу, што вартасць твораў Коласа для дзяцей не толькі ў тым, што яны маюць гісторыка-пазнавальнае, выхавальнае значэнне, а і ў тым, што яны пэўным чынам выхоўваюць і дарослых таксама. Калі б кожны з дарослых прачытаў творы Коласа, напісаныя для дзяцей, атэнсоўваючы іх глыбока і псіхалагічна, то, мабыць, цяперашняе выхаванне было б не такім аднаветраным у адносінах да душы дзіцяці.

Тацяна КАСМАЧОВА,
ФСФ, II курс, б.а.

Пеці па сэрцу ўсім добрым людзям.

Пеці, і з часам, у добрую пору,
Выклікаць водклік у сонным сляе...

Усю Беларусь – неаб'якую,
як мора,

Убачыць у ясным, як сонца,
святле.

Яснае, як сонца, святло залівае зямлю і крылата лунае ў прасторах.

Спускаяемся зноў у лагчыну да сцяла. Зноў перад намі запаветная хата. Семдзiesiąт год таму назад у гэтай хаце пачуўся яго дзіцячы голас. Якім моцным стаў гэты голас з гадамі, як грымеў ён над зямлёю, калі перад сялянскім хлапчуком адкрыўся зорны шлях! А выйшаў жа ён на гэты шлях з гэтай хаты. Выйшаў басаноў. Шмат перад ім наперадзе было сустрэч, шмат песень, шмат сонечных ранкаў і сноў аб роднай Беларусі. І ён пайшоў, ён ідзе... І разам з ім ідзе і мы, бо і пасля смерці ён застаецца нашым настаўнікам і папленнікам і сумесна з намі пракладае шлях наперад.

Айчынныя волаты

7 ліпеня ў скверы імя Я. Купалы пачалося святкаванне народзінаў Я. Купалы, якое працягнулася ў Вязынцы, куды прыехалі потымкі Я. Коласа, у драматэатры імя Я. Купалы ў Мінску, на гала-канцэртце майстроў мастацтваў Беларусі, прысвечаным 125-годдзю за дня нараджэння Я. Купалы і Я. Коласа, на "Славянскім базары". Голас Анатоля Ярэменкі ўсяму свету пераможна абвясціў: Янка Купала! Песню яго на крылах панеслі і нясуць "белыя гусі над Руссю над Белай".

У беларускай літаратуры і народа вечнае жыццё, бо яны маюць святую троицу: Я. Купалу, Я. Коласа, М. Багдановіча. Купала і Колас, паводле слоў нашчадка Міхаса Міцкевіча, сабралі 30 гадоў, былі аднадумцамі, іх творы перакладзены на 100 моў свету. 25 верасня ў Пасольстве Украіны прайшла прэзентацыя кнігі "Новая зямля" Я. Коласа. У г. Гданьску беларуская дыяспара ініцыявала помнік Я. Купалу. Сімвалічна, што пара лебедзяў прадоўжыла ў той дзень жыццё ў возеры, размешчаным побліз помніка, новым пакаленнем.

Айчынныя волаты жывяць душу беларуса, песьняць яго мары, высокія памкненні. Якуб Колас – наша родная маці-зямля, Янка Купала – гэта неба над ёй. Без іх нас не тое што няма, але і не будзе. Таму не толькі ў юбілейны год, штодзённа мы павінны шукаць дарогі да сэрцаў моладзі. Душа наша безбаронная, калі не звязана каранямі з роднай зямлёй. Мы звяртаемся ўсё часцей да фальклорных матываў услед за Купалам, водзім карагоды на сцэне і ў жыцці, стварам харэаграфічныя кампазіцыі купалля, каласавін, варажбы, валачобнікаў...

Моц і веліч беларускага слова дэманструе тэлевізійная "Версія-2007. Нашы песні", якая не можа пакінуць раўнадушным ніводнага глядача. Словы родных гразюць сэрца цэлым, становяцца тваёй надзеяй і радасцю, вечна неспакойнай, што ідзе глыбокімі пушчамі, высокімі горамамі, сінімі нябёсамі ў наш дом, Беларусь – белую, чыстую, празрыстую, ільняную, гасцінную. "Песняй ясны лебядзінаю" двух айчынных волатаў, заключным этапам іх творчасці стала шчаслівае жыццё Беларусаі.

Т. ЯКУБОВІЧ

***

Прыгожых мясцін на зямлі беларускай
Не злічыш ніколі, хоць вельмі б жадаў.
Пра ўсё характава яе і незвычайнасць
Яшчэ сам Купала ў творах пісаў.
Ды і сапраўды, зямля гэта – дзіва.
Абшараў лясных, рэк, балотаў
тут шмат,
А колькі пабачыш дзівосных ты
скарбаў
Ды рэчаў цудоўных, падзівішся, брат.
Наш край беларускі славеты

і шчодры,
Гасціннасцю славіцца ён за мяжой,
Народ наш вядомы сваёю пшачотай,
Адчыненым сэрцам і чыстай душой.
Гусоўскі, Скарына, Купала, Шамякін,
А колькі яшчэ нам вядома імён
Людзей знакамітых, славетых
паўсюды.

Прыміце ж вы, таланты, шчыры
паклон
За доўгі перыяд свайго існавання.
Зямля наша шмат атрымала пакут,
Але, хоць і цяжка была яе доля,
Належна ўсё вытрымаў родны
наш кут.
Шматлікія войны, турботы і голад
Застаўляюць у памяці, у сэрцы
людзей,
Хто бачыў, адчуў на сабе ўсё тое,
Ужо больш не забудзе тых
страшных падзей.
Але ж здолей вытрымаць гэта,
Край мужных, адважных людзей,
І з кожнай хвілінай у горы
Народ наш рабіўся смялей.

Алена ПАЎЛУШЧАНКА,
студ. 4 к. ФППД.

И НЕТ МИЛЕЕ ЭТИХ ГЛАЗ

Мама – это светлое слово для каждого человека. Оно всегда с нами, везде и всюду сопровождает по сложной и трудной дороге жизни.

Мама, мамочка, какое ласковое и нежное слово. Мама нужна ребенку, сколько бы ему не было лет: два или сорок два. Какими бы взрослыми, сильными, умными ни становились дети, мама всегда остается мамой, а дети – детьми.

Вот что говорят о мамах, работающих в университете, их дети, студенты.

Нина
Ивановна
ФАРТУС

Хочу быть похожей на нее

Мама для меня самый близкий и любимый человек, без которого сегодня я не представляю свою жизнь. Маме я обязана всеми своими знаниями, навыками и умениями,

а главное – жизнью. Мой самый лучший друг – тоже мама. Именно к ней я иду за советом, с вопросами и просьбами. Я очень люблю свою маму, горжусь ею и хочу быть похожей на нее во всем.

А если без лишних слов ответить на вопрос, что значит для меня мама, скажу только три слова: «Мама – это мама!»

Дочь Юлия.

Ольга
Федоровна
ГЕЛЯСЕВИЧ

Материнская любовь – неиссякаемый источник силы и надежды, к которому люди обращаются в радостные и сложные моменты жизни.

Наша мама Оленька мягкая и женственная, оберегающая от невзгод всю семью, создавая маленький рай. В кристально чистых маминых глазах – чистота ее души.

У нашей мамы есть один серьезный недостаток: она с каждым днем становится все милее и привлекательнее.

Наша мама веселая, душа компании и очень вкусно готовит. Любит

Мудрая женщина

красиво, модно одеваться. Она мудрая женщина, мы всегда можем обратиться к ней за советом и помощью, чувствуем ее поддержку.

Годам не украсть твою

молодость!

В настрое, в лице и в душе.

Здоровья, энергии, бодрости

Мы с папой желаем, тебе.

Не грусти, что волосы седеют,

Береги себя и не болей,

Потому что нет на белом свете,

Человека ближе и родней.

Будь всегда такой же энергичной и молодой. Самая лучшая мама на свете!

Ты подарок судьбы, мы гордимся тобой и очень любим. Пусть в нашей нежности и любви растворяются все трудные минуты твоей жизни.

Твои дочурки – Вероника и Марина ГЕЛЯСЕВИЧ.

Віншуем!

Рэктарат універсітэта віншуе

ЛАПАЦКУЮ

Надзею Максімаўну,
АФАНАСЬЕВУ

Надзею Міхайлаўну,
ГЕЛАХАВУ

Тацяну Уладзіміраўну,
ЧАСНАКОВА

Мікалая Рыгоравіча,
КУРАКІНА

Генадзя Віктаравіча,
ПНЯШЫНУ

Валянціну Андрэаўну,
КУРГАНСКУЮ

Ірыну Міхайлаўну,
ЧАРНОВА

Станіслава Міхайлавіча,
КАПАЧЭЎСКАГА

Віктара Аляксандравіча

з юбілеем!

Шчыра жадаем моцнага здароўя, здзяйснення намечаных планаў і жаданняў, шчасця і дабрабыту!

Моя гордость

«Моя мама – лучшая на свете.

Мне она как солнце в мире светит!»

Мама занимает главное место в моей жизни. Она самый уважаемый и самый родной мой заботливый друг, советчик, опора и поддержка во всем и всегда. Это моя гордость. Все лучшее, что я имею в жизни, это от мамы и благодаря ей.

Мое самое большое желание – видеть маму здоровой, счастливой, молодой и, просыпаясь утром, слышать ее нежный голос.

Наталья
Евгеньевна
ТАРКАН

Сын Кирилл.

Источник силы и надежды

Мама для меня – это самый дорогой человек на свете, это мой неиссякаемый источник силы и надежды, к которому я обращаюсь в радостные и сложные моменты жизни. Она для меня и мама, и подруга в одном лице. Именно мама больше, чем кто-либо, радуется моим успехам, искренне и глубоко переживает за мое будущее.

Мамочка, поздравляю тебя от всего сердца с Днем матери! Пусть для тебя в этот день звучат только теплые и добрые пожелания, выражающие безмерную благодарность за твою заботу, нежность и любовь, крепкого тебе здоровья, успехов, семейного благополучия, счастья и любви.

Наша мама веселая, душа компании и очень вкусно готовит. Любит

Валентина
Ивановна
КЕЧИК

Дочь Ольга.

От редакции: Эти поздравления с разрешения Оли мы адресуем всем мамам.

Голас незнаёмага
можа здзіцьвіць,
Голас друга –
на хвілінку спыніць,
Голас любай –
сагрэць сонцам лета,
Голас маці –
варнуць з таго свету.
Максім ТАНК.

Восславим
женщину-мать!

Восславим женщину-мать,
Чья любовь не знает преград!
Восславим женщину-мать,
Чье сердце не ждет наград.
Восславим женщину-мать,
Чьей грудью вскормлен весь свет!
Восславим женщину-мать,

Чью ласку храним с малых лет!
Восславим женщину-мать
За мед на горячих губах!
Восславим женщину-мать
За солнечный лучик в глазах!
Восславим мать-героиню,
Чьи руки весь мир растят!
Восславим мать-героиню
За честных, отважных ребят.
Спасибо, женщина-мать,
За помощь, поддержку, совет!

Спасибо, женщина-мать,
Что молитвой спасаешь от бед!
Низкий поклон тебе, мать,
За соль и хлеб в наших домах,
Низкий поклон тебе, мать,
За тепло и семейный очаг.
Клянусь тебе, милая мать,
На первый твой зов прибежать.
Клянусь тебе, женщина-мать,
Вернуться и крепко обнять.

Ирина НЕКРЫЛОВА,
5 ФСФ.

В ТВОРЧЕСТВЕ НЕ БЫВАЕТ КАНИКУЛ

26-29 июня вокальный ансамбль нашего университета «Ad libitum» (худ. рук. – старший преподаватель кафедры фортепиано и вокально-хоровых дисциплин Н.М.Цаприлова) принял

Ансамбль «Ad libitum» принял участие в конкурсной программе, а также выступил с сольным концертом. В конкурсной программе ансамбль исполнил три произведения, два из

получил видеоматериалы всех туров конкурса и гала-концерта.

ФЕСТИВАЛЬ ИСКУССТВА
«ОРФЕЙ»

Старший преподаватель Алла Ибрагимовна Александрович приняла участие в Международном Рериховском педагогическом фестивале искусств «Орфей-2007» и была награждена Дипломом за активное участие в музыкальном мини-спектакле о жизни и творчестве Фредерика Шопена.

Фестиваль проходил с 7 по 11 августа в Белгород-Днестровске Одесской области. В фестивале приняли участие представители 21 города Украины, России, Беларуси, Молдовы, Литвы. В рамках программы фестиваля проводились концерты исполнителей, мастер-классы, творческие мастерские, выставки пленэрных работ студентов, обсуждались различные проблемы современной педагогики музыки. Необходимо добавить для всех заинтересованных лиц, что Рериховский фестиваль искусств «Орфей» (музыка, хореография, поэзия, изобразительное искусство) проводится ежегодно, в начале августа, и приглашает принять в нем участие всех желающих.

Т.И. КОГАЧЕВСКАЯ,
зав. кафедрой фортепиано
и вокально-хоровых
дисциплин.

мал участие в Международном фестивале-конкурсе творчества детей и молодежи «SHOW-BELARUS-2007». Этот творческий форум проходил в г. Ляховичи Брестской области. На фестиваль-конкурс были приглашены лучшие коллективы и исполнители года в области вокальной и инструментальной музыки, которые заняли Гран-при и призовые места на известных исполнительских конкурсах, таких, как «Земля пад белымі крыламі», «Залатая пчолка» и др.

которых – белорусского композитора А.Козловой. Участники ансамбля «Ad libitum» – студентки педагогического факультета – отметили внимательное и доброжелательное отношение конкурсантов друг к другу при исполнении конкурсной программы и очень теплый прием слушателями каждого номера их сольного концерта с программой из эстрадно-джазовой музыки. А жюри отметило ансамбль нашего университета Дипломом, присудив 2 место. На память об участии в этом престижном конкурсе ансамбль

Увага, студэнт!

Рэдакцыя газеты «Універсітэцкі веснік», прафком студэнтаў і ГА «БРСМ» праводзяць фотаконкурс «Мой родны кут», прысвечаны 95-годдзю універсітэта.

Конкурс праводзіцца з кастрычніка 2007 года па верасень 2008 года. У ім прымаюць удзел студэнты УА «МДУ імя А.А.Куляшова». Удзельнікі конкурсу павінны прадаставіць фота ў ауд. 163 (студэцкі прафком) альбо каб. 310 (рэдакцыя газеты «Універсітэцкі веснік»).

Патрабаванні да фотаздымкаў: буйны план; памер: 10:15; выразнасць; кантрастнасць; эстэтычны выгляд. Пажадана, каб фотаздымак меў назву, а таксама не-

абходна назваць прозвішча і імя аўтара.

Кожны месяц у газеце «Універсітэцкі веснік» па выніках галасавання журы друкуецца лепшае фота з прадастаўленых на конкурс. Заклучны этап конкурсу – узнагарода пераможцаў, чые фотаздымкі сталі лепшымі. Узнагароды ўручаюцца ў кастрычніку 2008 года ў ходзе правядзення святочных мерапрыемстваў, прысвечаных 95-годдзю універсітэта.

Па выніках конкурсу будзе арганізавана фотавыстава.

Прызны выдзяляе прафком студэнтаў МДУ імя А.А.Куляшова.

ФОТАКОНКУРС

Рэдактар Л.І.ШЫШАКОВА

Карэктурка: Т.І. Якубовіч, Т.А.Кажурына

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.
Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі.

Красный Крест на белом фоне –
это помощь добрых рук

Белорусский Красный Крест – добровольная общественная организация, которая оказывает помощь жертвам вооруженных конфликтов, стихийных бедствий и катастроф, участвует в охране здоровья населения и распространяет нормы международного гуманитарного права.

Белорусский Красный Крест осуществляет программы через 6 областных, 139 городских и районных организаций.

В центры медико-социальной помощи Могилевской городской организации БОКК в 2006 г. обратилось около 7000 человек, отпущено 10965 процедур. Через 4 центра граждане получают безвозмездно инвалидные коляски, продукты и наборы, одежду, обувь б/у и т.д.

В МГУ им. А.А.Кулешова около 70 социально незащищенных студентов, 120 студентов из числа малообеспеченных, 10 одиноких пенсионеров. В 2006–2007 гг. получили продовольственные пакеты и другую гуманитарную помощь 30 человек; проводились обследования передвижной диагностической лабораторией (УЗИ щитовидной железы).

В текущем учебном году планируется оказание помощи 50 членам первичной организации БОКК, обследование щитовидной железы, молочной железы, консультация врачей – эндокринолога, маммолога (по членским билетам).

Правительством, Администрацией Президента РБ поставлены конкретные задачи возрождения в Беларуси структур Красного Креста и укрепления его базы, что связано в том числе с международными обязательствами нашей страны, принятыми при подписании Женевской конвенции 1949 года и Дополнительных протоколов к ним 1977 года, определивших роль и место Национального общества Красного Креста как участника международного Движения Красного Креста и Красного Полумесяца в государственной системе. В соответствии со ст. 15 Закона Республики Беларусь «О Белорусском обществе

Красного Креста», постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 7 мая 2001 года № 666 установлено, что ежегодно с 8 мая по 1 июня в Республике Беларусь проводится Месячник Красного Креста, направленный на распространение идей Международного движения Красного Креста и Красного Полумесяца и привлечение внимания к программам данного Общества.

Каждый из нас может поддержать общество Красного Креста материально, внося членский взнос (3000 белорусских рублей в год). На сегодняшний день на добровольной основе предполагается охватить членством через систему заявлений с ежегодной безналичной уплатой через бухгалтерию членского взноса до 80% работающих.

Взносы идут на реализацию социальных и медицинских программ, направленных на улучшение условий жизни наиболее незащищенных слоев населения, оказание помощи людям, попавшим в беду, издание книг, плакатов, брошюр, наглядных пособий, выставок пропагандирующих здоровый образ жизни, профилактики заболеваний и наркомании. Таким образом, посильно помогая через Общество Красного Креста тяжело больным, инвалидам, малообеспеченным и одиноким, попавшим в беду людям, мы пропагандируем гуманизм, и человечность, миролюбие, отзывчивость и доброту, делаем мир более совершенным.

С.П. ГАЛИНОВСКИЙ,
председатель Общества
Красного Креста МГУ им.
А.А.Кулешова, заведующий кафедрой медицинских знаний,
кандидат медицинских наук.

АДРАС РЕДАКЦИИ:

212000, г. Магілёў,
вул. Касманаўтаў, 1.

☎ 28-31-51

ВЕСНІКІ
Універсітэцкі

ЗАСНАВАЛЬНІК

Установа адукацый
«Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя А.А.Куляшова»

Рэгістрацыйны № 6580. Падпісана да друку а 17 гадзіне 26.09.2007 г. Тыраж 299 экз. Газета набрана і надрукавана ў абласной друкарні (г. Магілёў, вул. Першамайская, 70). Зак. 6591.